

hielden, moeten zonderlinge voorwerpen van opschik zijn geweest. Ze waren „opge-toomd” met zijden strengen en franjes, behangen met kralen en gouden plaatjes in den vorm van een draak (bedenklijk attribuut voor een gehuwde vrouw).

De figuur van eene *Kraspoekol* in v. Hogendorps gelijknamig drama doet vermoeden, dat zoodanig uithangteeken soms gansch niet misplaatst was.

Grooter rol nog speelde de sirihdoos, in genoemd tooneelspel „furiedoos” genaamd.

Dit artikel ontbrak bijna nergens. Het model bleef het inlandsche, maar de makelij was vaak ongemeen kostbaar. De reeds genoemde ordonnantie van den landvoogd Mossel bepaalde o. a.: „betelkistjes van massif goud, ook goude en zilvere met edele gesteentens bezet blijven eenlijk gepermitteerd voor de Vrouwen en Weduwen van den Heere Gouverneur en Directeur Generaal, met die van de Raden van India en den President van den Raad van Justitie”.

Een paar oude beteldoozen, zg. zee-klappers op voetstukken van soeasa (spinsbek) bevinden zich in het Bataviaasch Museum. Echter zijn deze van zuiver inlandschen oorsprong, zij behoorden tot de rijkssieraden van het sultanaat van Bantam. Ook op de Koloniale Tentoonstelling te Amsterdam bevonden zich verscheidene toestellen voor het bereiden van sirih, waaronder een zilveren bus uit Atjeh, met stamper. Doch geen, waarvan de europeesche oorsprong was na te wijzen.

Mossels plakaat tegen de weelde bedreigde met eene boete van vijfhonderd rijksdaalders een ieder, behalve de opgenoemde gerechtigden, die den medeburger met het bezit van zulke „massif goude betelkistjes” zou trachten te „oversnuiven”. Desgelijks zoo bij hem of bij haar gevonden werden „diamante carcanten en met diamanten bezette horologiën”. Het gebruik van sieraden moet toenmaals ongemeen groot zijn geweest. Al versmaadde men het gebruik, onder vermogende Chineezen en inlanders, om den kinderen het gemunte goud aan snoeren om den hals te hangen, goud was er toch, en in overvloed. Zelfs kroonen van dat metaal ontbraken niet geheel. Op het museum aan het Koningsplein worden er twee bewaard, waarvan de herkomst twijfelachtig is. Hoe zulke kroonen somtijds in het bezit van europeesche familiën kwamen toont het voorbeeld van den Bataviaschen geneesheer dr. Jacobus v. d. Steege. Deze had aan de koningin van Bantam eene hachelijke kuur verricht en die haar verlostte van eene ongeneeslijk geachte kwaal. Uit erkentelijkheid beschonk zij daarop v. d. Steege's echtgenoot met de gouden kroon, die zij van haar eigen hoofd nam.

Gouden en zilveren schotels en schenkbladen waren tamelijk overvloedig, en hiervan zijn dan ook ettelijke bewaard gebleven.

Aldus het zilveren blad met toebehooren waarop voorheen aan de sultans van Cheribon, wanneer zij bij plechtige gelegenheden ten residentiehuize te Batavia verschenen, de sirih werd aangeboden. En de zilveren schotels van den raad van justitie des Kasteels, waarin de afbeelding van dat kasteel met het jaartal 1701 is gegraveerd.